

Матеріали для семінару- практикуму

Тема: «Оптимізація сучасного уроку на інноваційних засадах»

Мета : Підвищення професійного рівня та фахової компетенції вчителів історії та правознавства

Завдання :

- вивчення сутності, критеріїв та шляхів оптимізації навчально-виховного процесу;
- показати значення педагогічних інновацій для оптимізації сучасного уроку;
- ознайомитись з досвідом вчителів міста щодо оптимізації сучасного уроку у процесі навчання історії та правознавства.

План

I. Теоретична частина

- 1.Оптимізація навчального процесу та його критерії.
- 2.Способи оптимізації навчання.
- 3.Основні шляхи оптимізації сучасного уроку.
- 4.Знайомтесь, історична пам'ятка: державний історико-культурний заповідник «Хортиця».

II. Практична частина: відвідування та обговорення уроків:

Під оптимізацією навчального процесу треба розуміти створення найбільш сприятливих умов (добір методів, засобів навчання, створення санітарно-гігієнічних умов, емоційних чинників) для отримання бажаних результатів без додаткових витрат часу і фізичних зусиль.

Оптимізація процесу навчання — управління навчанням на основі всебічного врахування його закономірностей, принципів, сучасних форм і методів, особливостей, внутрішніх і зовнішніх умов з метою досягнення найвищої його ефективності.

Оптимізація процесу навчання передбачає таку послідовність його етапів:

Усвідомлення загальних цілей навчальної діяльності взагалі і конкретного її етапу;

- вивчення стану системи, в якій відбувається навчальна діяльність;
- виявлення суперечностей між вимогами, цілями і можливостями системи, конкретизація цілей, перспектив майбутньої діяльності з метою подолання виявлених суперечностей;
- оцінювання майбутньої діяльності з точки зору загальних закономірностей, принципів ефективного функціонування навчального процесу;
- з'ясування змісту навчальної діяльності, послідовності його розкриття
- добір форм організації навчально-пізнавальної діяльності відповідно до закономірностей, принципів і цілей навчання, досвіду використання їх в аналогічних ситуаціях;
- визначення необхідних методів навчання, стимулювання і контролю відповідно до закономірностей, принципів, цілей, змісту і форм організації навчання, а також досвіду їх використання;
- оптимальне поєднання і послідовність використання форм і методів навчання у розкритті змісту;
- дотримання оптимального темпу навчальної діяльності;
- реалізація намічених засобів навчання;
- внесення у навчальну діяльність коректив за даними поточного контролю;
- аналіз наслідків навчання і врахування результату новому циклі навчальної діяльності.

Принцип оптимізації навчання (за Ю. К.Бабанським)

полягає в навмисному виборі змісту, методів, форм і прийомів дидактичного впливу, які забезпечували б найкращий результат у навчанні. Проте оптимізація передбачає підвищення ефективності навчального процесу не будь-якими засобами, а найбільш доцільним, найбільш відповідним для конкретної ситуації їх комплексом.

Отже, педагог, спираючись на власну обгрунтовану методику роботи, витрачає мало часу на вирішення навчально-пізнавальних завдань, але отримує високий позитивний результат.

Основні правила принципу оптимізації навчання:

- комплексний підхід до визначення завдань навчання;
- конкретизація завдань навчання з урахуванням індивідуально-психічних особливостей учнів;
- чітке визначення змісту навчання шляхом виокремлення головного, міжпредметних координацій та раціонального структурування навчального матеріалу;
- добір таких методів і дидактичних засобів, які дають змогу найбільш успішно вирішувати поставлені завдання за визначений час;
- добір таких організаційних форм навчання, які дають змогу найбільш успішно вирішувати поставлені завдання за визначений час;
- диференційований та індивідуальний підхід до учнів у дидактичному процесі;
- створення умов для ефективного вирішення поставлених дидактичних та інших завдань за визначений час;
- раціональне поєднання керування навчально-пізнавальною діяльністю і самоуправління учнів, оперативне регулювання і коригування перебігу

Методи оптимізації роботи учнів на уроці:

проблемне навчання активізує мислення, спрямовує особистість на творчий пошук істини в процесі навчальної діяльності. В центрі проблемного навчання лежить проблемна ситуація, що є рушієм мислення, джерелом творчого пошуку знань.

Проблемна ситуація викликає певний психічний стан учня і допомагає йому усвідомити суперечність між необхідністю виконувати завдання і неможливістю зробити це з тими знаннями, котрі він має. Усвідомлення цієї суперечності пробуджує потребу пошуку нових знань.

Для покращення зацікавленості учнів у вирішенні проблемної ситуації потрібно впливати на учнів через емоції та здивування;

програмоване навчання. Великого значення при цьому надається формуванню мети навчання, визначенню вихідного рівня пізнавальної діяльності учня та критеріїв ефективності навчання, принципам відбору знань і вмінь, що підлягають засвоєнню, забезпеченню адекватних засобів прийому інформації;

індивідуалізації та диференціації. Під індивідуалізацією розуміють урахування індивідуальних особливостей учнів. Диференціація означає розподіл учнів на певні групи для навчання з урахуванням індивідуальних особливостей;

особистісного підходу педагогів до учня.

Особистісний підхід у системі освіти передбачає реальну переорієнтацію роботи педагогів на розвиток не окремих сторінок особистості, а всієї системи психічних властивостей учня - здатності до спілкування, сфери спрямованості (стійких інтересів, потягів, ідеалів), адекватних рис характеру, самосвідомості, досвіду.

Народна педагогіка про процеснавчання:

Наука не пиво: в рот не віллєш.

Нема науки без муки.

Гарно того вчити, хто хоче знати.

Доки не намучишся, доти не научишся.